

Indhold

Forord	3
Nyt liv i gamle mursten	4
Nordjysk firma udvikler fremtidens TV-boks	6
Kontakt til bedre elforsyning i Kenya	8
Verdens hurtigste overførsel af data	10
Madspild på slankekur	12
Billigere strøm fra vindmøller på havet	14
Mindre strømforbrug – mere liv i mobilen	16
THE ACT OF KILLING - kunsten at få EU-støtte	18
Virksomhed revolutionerer spildevandsrensning	20
Omsætning banket i vejret hos Hvalsø-virksomhed efter EU-projekt	22

Udgiver

Enterprise Europe Network på vegne af EU-DK Support netværket

Redaktion

Ene Katrine Rasmussen, Creative Europe Desk Denmark/
Det Danske Filminstitut
Thomas Kofoed Poulsen, Det Syddanske EU-Kontor
Marie Poulsen, Agro Business Park

Skribenter

Thomas Kofoed Poulsen, Det Syddanske EU-Kontor
Bodil Priemé, EuroCenter, Styrelsen for Forskning og Innovation
Anders Skeem, Enterprise Europe Network/Agro Business Park
René Rydhof Hansen, Aalborg Universitet
Maiken Høj, Creative Europe Desk Denmark/Det Danske Filminstitut
Conexia+PR, Aalborg
Casper Ravnsted-Larsen, ZealandDenmark EU News

Design og layout

Flemming Nielsen, Story2Media
Mette Toft Christensen, Agro Business Park

Foto og illustration

Gamle Mursten, Det Syddanske EU-Kontor, Futarque, Urban Engberg,
Johanne Mose Entwistle, DTU, freeimages.com, Fintan Damgaard, Selina
Juil, Esbjerg Havn presse fotos, MEDVIND FOTOGRAFI / Bent Sørensen,
Flemming Nielsen, Aalborg Universitet, Act of Killing: Photo by Anonymous,
The Act of Killing (2012), Green Aqua Solutions, iStockphoto, Innospexion

Citering fra artiklerne er tilladt, såfremt kilde angives tydeligt og redaktionen forud for citering modtager en forespørgsel. Materialet må ikke kopieres, videregives eller på anden vis distribueres uden aftale med EU-DK Support netværket.

Forord

Ekstra midler til at forske eller udvikle nye produkter og ideer kan være afgørende for, om din virksomhed eller forskergruppe kan klare sig i den globale konkurrence. Det er vigtigt for, at vi kan skabe arbejdspladser og nye opfindelser i Danmark.

EU-støtte er i den forbindelse en essentiel kilde til finansiering. At være med i et EU støttet projekt giver både adgang til penge, viden og et bredt internationalt netværk. Det kan være noget af en jungle at komme med i et EU-projekt eller selv at ansøge, og derfor er EU-DK Support netværket klar til at rådgive om, hvordan man griber det an.

EU-DK Support netværket består af 40 landsdækkende, regionale og lokale institutioner, der rådgiver danske brugere om, hvordan de kan deltage i EU-projekter. EU-DK Support netværket koordineres af EuroCenter i Styrelsen for Forskning og Innovation i samarbejde med Erhvervsstyrelsen.

På www.eusupport.dk kan du finde den rådgiver, der bedst passer til den branche eller den geografiske placering, du har. Der er ingen forkerte døre, og alle rådgiverne kan henvise til lige præcis den rådgiver, som er specialist på det pågældende EU-program. EU-DK Support netværket dækker EU-programmer som:

Horizon 2020
Cosme
Erasmus+
Et kreativt Europa
Strukturfondene
Connecting Europe Facility
EUROSTARS

Den danske regering har været ambitiøs i sin strategi for hjemtag specielt fra programmet Horizon 2020. Det er bl.a. rådgivernes opgave at hjælpe med at opfylde disse mål.

Vi har lavet denne brochure med eksempler på danske virksomheder og forskningsenheder, der har fået støtte gennem de tidligere EU-programmer, og som i den forbindelse har søgt hjælp blandt de offentlige EU-rådgivere.

Det er vores håb, at brochuren kan inspirere dig til at få et møde med en af os og få en uddybende samtale om, hvilke EU-programmer der passer til dine aktiviteter. Vi skriver ikke ansøgningerne for dig, men vi giver dig gode råd med på vejen, hjælper dig med partnersøgning og kommer med indspark til ansøgningen.

Vi ser frem til at møde dig, hvad enten du selv vil ansøge eller gerne vil blive partner i et EU-projekt.

Nyt liv i gamle mursten

» Gamle, brugte mursten får nyt liv af virksomheden Gamle Mursten i Svendborg. Virksomheden oplever stor vækst efter at have afsluttet et EU-projekt, og virksomheden er et eksempel på, at EU-midler kan løfte små og mellemstore virksomheder.

4 Bunker af mursten ligger på pladsen foran fabrikken i udkanten af Svendborg og venter på en tur gennem maskinerne. De fjerner gammel mørtel, renser murstenene, og ud kommer forvandlede mursten med en flot

patina. Virksomheden Gamle Mursten har udviklet en metode til at rense de brugte sten, så de kan genbruges i nye byggerier. Det sparer affald, reducerer CO₂-udslippet, og der kommer flotte huse ud af de gamle mursten.

Princippet er ikke nyt. Vi har genbrugt mursten i mange hundrede år, men på et tidspunkt gik der brug-og-smid-væk i byggeribranchen, og når et hus blev revet ned, så blev murstenene knust. Det vil Gamle Mursten gøre op med, og der er store miljøgevinsten at hente. Genbrug af én mursten sparer miljøet for et halvt kilo CO₂, samtidig med at der bruges færre naturressourcer, og så skaber ideen nye arbejdspladser:

- Vi er gået fra 7-8 mand til 20 medarbejdere i den tid, som projektet har løbet, fortæller direktør Claus Juul Nielsen fra sit kontor i administrationsbygningen, som selvfølgelig er bygget af gamle mursten.

» Vi havde aldrig fået de muligheder, hvis vi ikke havde søgt om penge. Det er en løftestang til eksport, forklarer direktør Claus Juul Nielsen.

Virksomheden har haft en omsætningsfremgang i 2013 på 50 procent i forhold til 2012, og Claus Juul Nielsen forventer samme vækst i 2014 og endnu flere ansatte.

EU-projekt som løftestang

EU-projektet REBRICK er en del af årsagen til succesen. Gamle Mursten søgte EU om penge til at udvikle teknologien, bygge endnu en fabrik ved Hedehusene og satse europæisk med konceptet. Og de politiske vinde blæser i samme retning som strategien for Gamle Mursten. For eksempel satser regeringens affaldsstrategi på dobbelt så meget genanvendelse af affald i fremtiden, og når der først kommer fuld knald på i Danmark, så er vejen banet for, at andre EU-lande også udnytter teknologien:

- Danmark bliver foregangsland på området, og det kan løfte os ud i Europa. Hvis for eksempel Tyskland gør som os, så kan de få 1000 nye arbejdspladser, og det vil en tysk minister ikke kunne sige nej til, konstaterer

Claus Juul Nielsen. Som en del af EU-projektet har Gamle Mursten undersøgt markederne i andre EU-lande og er derfor godt forberedt på at få teknologien og produktet ud i Europa.

Frem og tilbage

Processen med at søge EU-midler begyndte for flere år siden. Virksomheden havde en strategi om at udvikle produktionen og satse europæisk, og det viste sig at passe med EU's støtteprogram Eco-innovation.

Claus Juul Nielsen blev via MiljøForum Fyn henvist til Enterprise Europe Network, og sammen udarbejdede de den business case, der skulle ligge til grund for ansøgningen. Han husker, at han sad dag og nat og skrev ansøgningen, men det endte med et afslag.

Det var ikke nok til at slå Claus Juul Nielsen ud. Efter grundig gennemgang af ansøgningen i samarbejde med Det Syddanske EU-kontor og konsulentvirksomheden Innovayt var Gamle Mursten i efteråret 2010 klar til at prøve igen. Det lykkedes at finde europæiske partnere til projektet gennem Enterprise Europe Network, og denne gang var der gevinst. Projektet fik samlet set et tilskud på

5,5 mio. kr. fra EU. Nu er projektet slut, og endnu en fabrik i Hedehusene er etableret, som blandt andet har renset gamle mursten fra Carlsberg i Valby.

Claus Juul Nielsen understreger, at man ikke skal gå med i et EU-projekt som en genvej til hurtige penge. Men det kan give små og mellemstore virksomheder et kraftigt ryk fremad:

- Pengene er dyre. Du får en tredjedel af beløbet med det samme, men da har du allerede brugt dem, og så finansierer du selv projektet i de næste tre år. Men vi havde aldrig fået de muligheder, hvis vi ikke havde søgt om penge. Det er en løftestang til eksport, forklarer Claus Juul Nielsen.

Og Claus Juul Nielsen arbejder videre med nye EU-projekter, som kan være med til at udvikle virksomheden og skabe nye internationale succes'er.

Fakta Gamle Mursten

Virksomheden Gamle Mursten renser og genbruger mursten ud fra en patenteret rensemetode udviklet i slutningen af 90'erne, som samtidig er CO2-besparende. Firmaet har i sin nuværende form eksisteret siden 2003 og leverer til både private og erhverv fra to fabrikker i Svendborg og Hedehusene. Læs mere om projektet på:

www.gamlemursten.eu

Nordjysk firma udvikler fremtidens TV-boks

6

» De færreste af os tænker på en set-top boks, når vi tænder for fjernsynet for at se en film, nyhederne eller finalen i X Factor. Men den lille enhed spiller faktisk den tekniske hovedrolle for vores oplevelse foran skærmen, og om kanalerne strømmer ind i stuen. Nu er en ny universel set-

top boks i støbeskeen takket været et innovativt samarbejde mellem den danske virksomhed Futarque A/S fra Aalborg og virksomheder i Tyskland og Holland.

Inde i ethvert TV-apparat sidder der en set-top boks, der modtager, behandler og/eller

viderebringer signaler og f.eks. kommunikerer med fjernbetjeningen. Der findes i dag ikke en set-top boks, der fungerer, uanset hvor i verden fjernsynet tændes. Det betyder, at producenterne i dag fremstiller tre forskellige slags TV-apparater afhængig af, hvor de skal sælges.

Men det er noget, som Futarque A/S og deres samarbejdspartnere vil gøre noget ved

gennem projektet MIDStream. De har faktisk arbejdet på det siden 2011. Med næsten 2,2 mio. kroner i støtte til projektet fra det europæiske program Eurostars, der støtter forskningsintensive SMV'er, har den 20 mand store virksomhed i Aalborg fået arbejdsro og mulighed for at bringe sig i helt front med den nyeste smarte TV-boks teknologi.

Første prototype virker

Projektet MIDStream er blevet gennemført sammen med den tyske virksomhed PolyRACK med knap 200 ansatte og den hollandske virksomhed Prodrive med knap 400 ansatte. PolyRACK står for produktion af printplader, mens Prodrive designer boksen. I takt med udviklingen af nye såkaldte demodulatorer, der dekode flere forskellige standarder i en chip, har Futarque A/S udviklet en software, som kan understøtte disse nye muligheder.

Projektet er netop afsluttet, og resultaterne er lovende:

- Udbyttet har været rigtig godt. Vi kan nu demonstrere de nye muligheder og står med en fungerende prototype på en universel set-top boks. Vi har fået mange kontakter rundt om i verden, der er interesserede i den nye smart TV-boks teknologi, siger direktør Jacob Pedersen, Futarque, og fortsætter:

- Vi har lige præsenteret prototypen på

NAB 2014 udstillingen i Las Vegas i april, og responsen på boksen er meget positiv. Det lover godt for de kommercielle muligheder i fremtiden.

Nye eksportmuligheder

Med udviklingsmillionerne fra Eurostars styrker Futarque A/S sin forretning inden for højteknologiske løsninger, der understøtter digitale TV-teknologier, og de bringer sig foran konkurrenterne i Kina og Korea. Med udviklingen af den første generation af en set-top boks, der kan fungere verdensomspændende, står MIDStream-holdet med nøglen til fremtidens digitale hjem og lovende eksportmuligheder i USA, Europa, Sydamerika, Korea og Japan. Med den nye generation af fremtidens set-top boks får Futarque A/S også udvidet sit marked for at supportere live TV-modtagelse betragteligt.

Rådgivning gør en forskel

Projektet gør en forskel, og det samme gjorde den rådgivning, som direktør Jacob Pedersen fik fra Norddanmarks EU-kontor, inden projektet gik igennem:

- Norddanmarks EU-kontor hjalp os med at få vores Eurostars ansøgning igennem - i anden omgang. Den første ansøgning, vi havde udarbejdet sammen med det engelske firma EuroExcel, blev godkendt, men der var ikke flere penge i den engelske pulje, og alle deltagerlande skal yde tilskud. Vi fik

derfor ikke tilskud i første omgang, selv om ansøgningen blev ranket som ca. nummer 90 ud af de ca. 300 ansøgninger. Norddanmarks EU-kontor opfordrede os til at søge igen, idet det var en rigtig god projektidé. Med hjælp fra Norddanmarks EU-kontor forbedrede vi ansøgningen, fandt to nye partnere og indsendte ansøgningen på ny. Denne gang blev ansøgningen ranket som nummer 25 ud af 293 ansøgninger, og vi fik tilskud til MidStream, siger direktør Jacob Pedersen, Futarque.

Futarque A/S samarbejder med en tysk og en hollandsk virksomhed om at udvikle teknologi, der er med til at sikre Europa i den globale konkurrence.

FAKTA OM FUTARQUE

Futarque er den danske deltager i Eurostars-projektet MIDStream - Middleware for Integrating DTT Stream provision and handling across all major DTT broadcast standards. Futarque er leverandør af digitale TV-teknologier. Virksomheden har specialiseret sig i udvikling af software og hardware samt

Turnkey løsninger (hardware og software til set-top bokse, TV, IPTV og Digitale Medie Adaptorer). Virksomheden er beliggende i Aalborg og har 20 ansatte. Læs mere om Futarque A/S på www.futarque.com.

Kontakt til bedre elforsyning i Kenya

» Aarhus-virksomheden Amplex A/S har med hjælp fra Enterprise Europe Network fået etableret et samarbejde med den tyske virksomhed Energynautics. De to virksomheder og Alexandra Instituttet samarbejdede i et Eurostars-projekt om at sikre stabil strømforsyning i Kenya.

Man kan fristes til at sige, at Amplex efterhånden er en "gammel kending" af Enterprise Europe Network. Virksomheden har siden Bright Green-udstillingen i forbindelse med COP15 i København i december 2009 løbende været i dialog med Enterprise Europe Network-repræsentant Anders Skeem fra Agro Business Park omkring forskellige samarbejdsmuligheder.

I januar 2011 kontaktede Urban Engberg, projektleder i Amplex, så Anders Skeem for at få offentliggjort en profil på en partnersøgning til et projektforslag under Eurostars-programmet i samarbejde med Alexandra Instituttet i Aarhus. De danske partnere søgte en udenlandsk samarbejdspartner, der kunne levere relevante kompetencer til projektforslaget i forhold til at udvikle et virtuelt elsystem især rettet mod løsninger til geografiske områder med ustabil elforsyning.

Fik tysk kontakt

Den tyske Enterprise Europe Network-partner Hessen Agentur GmbH har bl.a. Energynautics på mailinglisten over virksomheder, der løbende bliver informeret om samarbejdsmuligheder i netværket. Energynautics er en mindre tysk virksomhed med fokus på simuleringer af elsystemet og nye teknologier som fx virtuelle elværker og Smart Grids.

Energynautics bød ind på den danske partnersøgning, og de to Enterprise Europe Network-partnere sørgede for, at den indledende dialog kom i gang. Matchet var så godt, at de tre partnere indsendte en Eurostars-ansøgning sammen. Selve ansøgningen til Eurostars-programmet

Urban Engberg, projektleder i Amplex, viser en Amplex-installation i et anlæg i Kenya.

blev hjulpet godt på vej af det midtjyske iFacilitator-samarbejde, med aktiv hjælp fra Central Denmark EU Office og konsulentvirksomheden Innovayt.

UMEME 24/7-projektet godkendt

Projektforslaget blev godkendt til Eurostars-medfinansiering, og projektet 'UMEME 24/7' (umeme betyder elektricitet på swahili) var en realitet. Urban Engberg udtaler:

- Vi har haft stor gavn af Enterprise Europe Network og iFacilitator-pakken til at finde en relevant projektpartner, så vi kunne få sendt en konkurrencedygtig Eurostars-ansøgning.

'UMEME 24/7' skal udvikle og afprøve løsninger, som skal sikre stabil strømforsyning til elforbrugere i Kenya. Kenya er ligesom mange andre udviklingslande plaget af både varslede og uvarslede strømafbrydelser på forskellige tidspunkter af døgnet, til stor gene for både private, industrien og den offentlige sektor som fx hospitaler. Projektet har et samlet budget på 5,8 mio. kr., hvor Eurostars-støtten samlet udgør 3,1 mio. kr.

'UMEME 24/7'-projektet startede i oktober 2011. Projektleder Johanne Mose Entwistle fra, Smart City Lab på Alexandra Institutttet, beskriver samarbejdet således:

- Vi har et set-up, hvor Energynavtics kommer med nogle forudsigelser, og hvor Amplex har udstyret til at kunne tænde

og slukke for ting, og så har vi Alexandra Institutttet, som skal lave brugerundersøgelserne i forhold til at kunne sige, "hvad er det egentlig, problemet er?" For én ting er, hvad vi har analyseret os frem til på forhånd ved skrivebordene, noget andet er, hvad det egentlig er for problemer, som brugerne oplever i Kenya.

Fakta om Amplex

Amplex, der er etableret i 2012, udvikler systemer til forsyningssektoren med fokus på områder som overvågning og styring af el- og vandforbrug, styring af gadelys samt generel overvågning af distributionsnetværk. Systemet tilpasses lokale forhold. I dag sælger Amplex cleantech-løsninger på det globale marked.
Læs mere på www.amplex.dk

Fakta om Alexandra Institutttet

Alexandra Institutttet, Aarhus, er et GTS-institut, der arbejder med anvendelsesorienteret it-forskning. Med fokus på pervasive computing aktiverer instituttet dets samarbejdspartneres og kunders udviklingspotentiale via forskningsbaseret innovation. Under instituttet er bl.a. Smart City Lab, som har missionen at bidrage til den strategiske og teknologiske udvikling af smart cities - smarte byer.
Læs mere på www.alexandra.dk

Verdens hurtigste overførsel af data

» Professor Leif Katsuo Oxenløwe fra DTU Fotonik flytter grænserne for, hvor hurtigt man kan overføre data i optiske fibre. Det Europæiske Forskningsråd (ERC) støtter hans forskning, som kan være med til at løse fremtidens behov for hurtigere internet og reducere internettets CO2-udslip.

Langsomt internet sætter selv den mest tålmodige af os på en hård prøve, når hjemmesiden er et halvt minut om at load, eller når streamingen af en film fryser fast.

Perspektivet for Leif Katsuo Oxenløwe er ganske anderledes. På DTU Fotonik arbejder han med hastigheder, der er omkring 100.000 gange hurtigere end almindeligt bredbånd i et dansk parcelhus. Leif Katsuo Oxenløwe og hans forskerhold var de første i verden til at bryde gennem den såkaldte terabit-mur tilbage i 2009. Det skete ved at opnå serielle data-hastigheder på mere end 1Tbit/s som de første i verden:

- Det svarer til at fire kilometer boghylde su-

ser forbi på et sekund, forklarer Leif Katsuo Oxenløwe.

Den hurtige overførsel af data foregår via glasfibre, og det er lykkedes Leif Katsuo Oxenløwe at opnå de høje datahastigheder med en enkelt bølglængdekanal, altså med et enkelt ultrahurtigt serielt datasignal. Siden 2009 har Leif Katsuo Oxenløwe og hans forskerhold øget hastigheden til 5 og 10 Tbit/s båret af lys fra en enkelt laser, og samtidig arbejder holdet med optiske chips til at kontrollere signaler og redskaber til at nedbringe energiforbruget:

- Vi har været i stand til at flytte grænserne for, hvad man kan med optisk kommunikation, konstaterer Leif Katsuo Oxenløwe.

Verdenssamfundet baserer sig i dag i stigende grad på overførsel af data på internettet. Mængden af data er vokset med omkring 50 procent om året de sidste 15-20 år, og samtidig er strømforbruget til internettet voksende og udgør en stigende andel af det menneskeskabte CO2-udslip.

Det er derfor tvingende nødvendigt at udvikle nye teknologier til at imødekomme

fremtidens behov for båndbredde og nedbringe energiforbruget.

Arbejdsro og åbne døre

Det Europæiske Forskningsråd (ERC) har støttet projektet med 11,2 mio. kr. i en periode på fem år. Projektet slutter i 2014. Bevillingen har betydet, at Leif Katsuo Oxenløwe har kunnet ansætte et forskningshold til at hjælpe sig med projektet, og de prestigefyldte forskningsmidler fra ERC har medført en stor synlighed og interesse for deres forskning.

Forskerholdet har hul igennem til de vigtigste konferencer, bøger og tidsskrifter inden for deres forskningsområde, og når de først har deltaget i nogle af de vigtigste fora, så genererer det mange nye henvendelser, og Leif Katsuo Oxenløwe er ikke i tvivl om,

at ERC-bevillingen har åbnet døre til nye netværk, partnerskaber og andre bevillingsgivere. Men det mest givtige har været den arbejdsro, som den fem-årige bevilling har givet:

- Det vigtigste er den faglige fordybelse med mulighed for at fokusere på et emne i længere tid og opbygge den ekspertise, der er nødvendig for at sætte de rekorder, som vi fokuserer meget på, siger han.

Andre kan få samme mulighed

Leif Oxenløwe forstår ikke, at der ikke er flere danske forskere, som har fået bevillingen fra ERC:

- Det er dybt mærkeligt, at Danmark ikke får flere. Vi er trods alt ikke så ringe sammenlignet med andre europæiske lande. Så jeg tror

det er et spørgsmål om fokus - vi er simpelthen ikke fokuserede på det, mener han.

Leif Katsuo Oxenløwe blev selv opmærksom på mulighederne i en ERC-bevilling via information fra kolleger og ERC-opslag. Han brugte omkring fire uger fuld tid på at skrive ansøgningen, men det har været en af hans bedste investeringer som forsker.

I dag er der kommet bedre muligheder for at søge hjælp til ansøgningen - både på universiteterne og hos EuroCenter under Forsknings- og Innovationsstyrelsen, og Leif Katsuo Oxenløwe opfordrer andre forskere til at afsøge mulighederne.

FAKTA

Professor Leif Katsuo Oxenløwe er gruppeleder på High-Speed Optical Communications på DTU Fotonik. Han fik i 2009 en femårig bevilling på 11,2 mio. kr. fra Det Europæiske Forskningsråd til projektet SOCRATES – Serial Optical Communications for Advanced Terabit Ethernet Systems). I 2009 modtog han Elektroprisen, som Elektrofondet uddeler til en person med en lovende indsats inden for det elektrotekniske/elektroniske fagområde vist ved fremragende teknisk-videnskabeligt arbejde på højt fagligt niveau.

FAKTA

DTU Fotonik arbejder bredt inden for området Photonics Engineering. Det spænder fra helt grundvidenskabelige undersøgelser af lys og stof vekselvirkning over kommunikationsteknologi, lasere og sensorer til samarbejde med arkitekter og designere om fremtidens LED-baserede lyskilder. Institutet fokuserer meget på de anvendelsesorienterede aspekter af forskningen og på at løse de samfundsmæssige udfordringer, vi står overfor.

Madspild på slankekur

» Madspildet i Europa er enormt. Hvert år smider hver eneste borger i EU knap 180 kilo mad ud. Det er dyrt for den enkelte borger, spild af fødevareressourcer for samfundet og skidt for miljøet. EU-projektet FUSIONS med bl.a. den danske forbrugerbevægelse Stop Spild Af Mad har taget kampen op mod madspildsepidemien i Europa. Madspildet skal på kraftig skrump og ned på under 90 kilo i 2020, uanset om menuen er italiensk, fransk eller dansk.

Supermarkederne fylder hele containere med gammelt brød og frugt og grønt efter lukketid. Fødevarerindustrien sælger mange varer i store pakker, så vi kommer til at købe mere, end vi har brug for. Og hjemme i køkkenet glemmer vi, hvad der ligger bagerst i køleskabet. Masser af mad bliver ikke spist, men smidt ud.

Ifølge EU's egne beregninger vil madspildet stige med ca. 40 % i løbet af de næste otte år, hvis vi ikke gør noget. Det europæiske samarbejdsprojekt FUSIONS med 21 part-

Selina Juul fra Stop Spild af Mad kæmper for at halvere mængden af mad, som hvert år bliver smidt ud. EU-projektet FUSIONS hjælper med at nå målsætningen.

ner fra 13 lande tager nu kampen op med madspildet, og de har fire år til at vende udviklingen.

Ambitionen i projektet er, at spild af mad i EU bliver halveret frem til 2020. Projektets opskrift er blandt andet indsamling af valide data om spild af mad, etablering af et netværk med repræsentanter fra fødevareproducenter, detailhandel og forbrugere samt gennemførelse af kampagner og events, der stiller skarpt på, hvordan man undgår spild af mad i alle led.

Selina Juul fra forbrugerbevægelsen Stop Spild Af Mad er en af danske partnere i FUSIONS. Hun er optimist på projektets vegne:

- FUSIONS er verdens første fælles og tværnationale indsats mod spild af mad. Vores mange initiativer rammer tidsånden. Vi bevæger os væk fra tidligere tiders køb- og smid-væk-kultur, hvor vi var forbrugerzombier, så jeg sikker på, at vi når de ambitiøse mål, siger hun.

Ensartede målinger

En af de centrale målsætninger i FUSIONS-projektet er at standardisere målingen af madspild, så der på tværs af landene arbejdes med mere præcise og sammenlignelige tal. I stedet for at hvert land arbejder med forskellige opgørelsesmetoder, skal landene fremover definere og måle spild af mad ud fra samme standard.

FUSIONS har etableret et netværk for førende statslige og ikke-statslige organisationer og virksomheder fra hele fødevarekæden, dvs. industrien, detailhandlen og forbrugerorganisationer – kampen mod spild af mad er et fælles ansvar. I dag er mere end 140 aktører fra hele Europa med i netværket, og det videreføres efter projektet er afsluttet.

Et af netværkets opgaver er at indsamle og

evaluere nye innovative løsninger mod spild af mad og sikre, at de bedste initiativer breder sig til flere lande. Formidling er også en meget vigtig del af kampen mod

spild af mad – den sympatiske sag sælger ikke automatisk sig selv. Sidst men ikke mindst udarbejder netværket tekniske og politiske anbefalinger til f.eks. industrien og Europa-Kommissionen.

Madspild på menuen

For at nå målsætningen om halvering af madspild arbejder netværket målrettet på at aktivere, engagere og støtte de vigtigste aktører i fødevareværdikæden i hele Europa, så alle bidrager aktivt til at nå målet. Netop ambitionen om at løfte i flok var kendetegnede for Danmarks største event mod madspild – "Sammen Mod Madspild – United Against Food Waste" – den 4. oktober 2013 på Rådhuspladsen i København.

Her blev 6.000 mennesker bispist med retter tilberedt af stjernekokke, der tryllede lækkerier frem af rester og overskudsmad fra bl.a. COOP og REMA, der ellers ville være blevet smidt ud. Intet skulle gå til spilde, så overskudsmad fra eventen blev hentet af byens herberger, og affald omdannet

til biogas. Et lignende arrangement fandt sted i Amsterdam, og i år kommer turen til Bruxelles og Berlin for at skabe opmærksomhed om emnet – og eventen "Sammen Mod Madspild – United Against Food Waste" planlægges at blive gentaget i de nordiske lande i år.

Rådgivning inden projektet

Selina Juul har i forbindelse med FUSIONS fået rådgivning fra EuroCenter, som er en del af EU-DK Support netværket: - Før opstarten af FUSIONS fik vi god og grundigt vejledning fra EuroCenter, Styrelsen for Forskning og Innovation. Det har vi været rigtig glade for, da EU-projekter og EU-ansøgninger er en meget stor omgang at sætte sig ind

i. Vi er meget taknemmelige for deres bistand, som hjalp os til at blive en del af FUSIONS, siger Selina Juul om processen.

STOP SPILD AF MAD

Forbrugerbevægelsen Stop Spild Af Mad og kommunikationsbureauet Communiqué er de danske partnere i FUSIONS (Food Use for Social Innovation by Optimizing Waste Prevention Strategies).

Forbrugerbevægelsen Stop Spild Af Mad er en privat, selvstændig non-profit forbrugerorganisation uafhængig af partipolitiske, religiøse og kommercielle interesser. Organisationen er stiftet af Selina Juul, og deres mission er at informere om og bekæmpe madspild samt at udstyre danskerne med konkrete værktøjer til bedre udnyttelse af fødevarer.

Læs mere om FUSIONS på www.eu-fusions.org, [www.twitter.com/EU_FUSIONS](https://twitter.com/EU_FUSIONS), www.facebook.com/fusions.eu samt Forbrugerbevægelsen på www.stopspildafmad.dk og www.sammenmodmadspild.dk.

Billigere strøm fra vindmøller på havet

» Havvindmøller leverer miljøvenlig strøm uden at genere naboerne, men de er dyre i drift. EU-projektet ECOWindS baner vejen for tværnationale projekter omkring Nordsøen, der alle vil have som mål at få nedbragt prisen per kilowatt-time strøm fra nuværende og kommende havvindmølleparker.

Vindmøllerne udnytter den stærkere vind på havet og leverer masser af vedvarende energi, men det er sværere at opstille, drive og servicere en mølle på havet end en mølle på land. Omkostningerne er derfor højere. Når omkostningerne kommer ned, så det bliver mere attraktivt at opsætte flere møller på havet, vil det sætte mere gang i vindmøllebranchen med dens utroligt mange små og mellemstore virksomheder.

Det nationale innovations- og videncenter Offshoreenergy.dk i Esbjerg har fået EU-midler til projektet ECOWindS, der er med til at bane vejen for at reducere omkostningerne. Offshoreenergy.dk samarbejder med centrale vindregioner i England, Tyskland og

Med ECOWindS-projektet har vi fundet styrkepositionerne i hver region. Det er det, som man inden for EU, kalder "Smart Specialization"

Norge, og projektet samler erfaringer inden for installation, drift og vedligehold af havvindmølleparker, forklarer projektleder Hans A. Pedersen fra Offshoreenergy.dk:

- Projektet har til formål at identificere styrker og svagheder på en række parametre som f.eks. teknologi, samarbejde og værdikæde i de enkelte regioner for derefter at kunne prioritere forsknings- og innovationsindsatsen dér, hvor den giver mest værdi.

- Derudover kan regionerne udnytte hinandens styrkepositioner i fælles projekter på tværs af Nordsøen og skabe grobund for

omkostningsreduktioner på udvalgte strategiske områder, siger Hans A. Pedersen.

Det Syddanske EU-kontor har bistået med at udvikle ideen, finde partnere til projektet og skrive ansøgningen om EU-støtte. ECOWindS har fået 13,4 millioner kr. fra EU's FP7 program, som løb fra 2007-2013 og var forgængeren til Horizon 2020.

Væk med bøvlet

Projektpartnerne fra de fire regioner har identificeret nogle områder, hvor det giver mening at gøre en indsats. Det handler blandt andet om at skabe ens regler og standardiserede løsninger. Der mangler f.eks. ens krav for teknisk træning af personale i installations- og driftsfasen.

Der er desuden stor fokus på standardiserede løsninger, som kan nedbringe omkostningerne, og her kan som eksempler nævnes offshore transformerstationer og acces til møllerne, der begge pt. bliver skræddersyet fra projekt til projekt. Hvis man får ens regler og standarder, så skaber det større gennemsigtighed, og virksomhederne får nemmere ved at komme ind på nye markeder i andre lande og opnå stordriftsfordele:

- Det er lidt af et tveægget sværd. Nogle virksomheder har en konkurrencefordel, fordi det er svært for andre at komme ind på deres marked, men mere gennemsigtighed øger konkurrencen og er med til at sænke omkostningerne. Det er en indsats, som virksomhederne selv har udpeget, understreger Hans A. Pedersen.

Så selv om Danmark på mange felter har førertrøjen på inden for vindmøllesektoren, giver det god mening at samarbejde med andre regioner, da det er her væksten kommer til at ske, og fordi det åbner nye muligheder for de danske virksomheder.

Mere samarbejde

Samarbejdet med de andre regioner handler også om, at hver region finder sine styrkepositioner. Nogle er bedst til at installere møllerne, mens andre er bedst til at vedligeholde dem. Når man ved, hvor styrkerne ligger, så kan virksomhederne i de fire regioner finde sammen i partnerskaber og stå meget stærkere i den globale konkurrence inden for branchen:

- Med ECOWindS-projektet har vi fundet styrkepositionerne i hver region. Det er det, som man inden for EU, kalder "Smart Specialization", fortæller Hans A. Pedersen.

Fra Danmark deltager udover Offshoreenergy.dk også DTU og Aalborg Universitet. De andre partnere kommer fra Møre i Norge, Østengland og Nordvesttyskland. Projektet afsluttes i 2015.

FAKTA

Offshoreenergy.dk er det danske innovations- og videntcenter inden for offshore-sektoren med base i Esbjerg. Offshoreenergy.dk har omkring 275 medlemsvirksomheder fra hele landet med særlige styrker inden for offshore-aktiviteter i Nordsøen både i olie- og gasindustrien samt inden for offshore vind og bølgekraft. Læs mere på www.offshoreenergy.dk og <http://ecowinds.eu/>

Mindre strømforbrug – mere liv i mobilen

16

» Mikroprocessorer findes overalt omkring os. I køleskabe, i robotter og i satellitter. Aalborg Universitet koordinerer EU-projektet SENSATION og er med til at udvikle metoder, så der bruges mindre strøm i mikroprocessorerne. Det kan f. eks. føre til, at din mobiltelefon kører læn- gere på en opladning.

SENSATION er et samarbejde mellem seks universiteter og to industrielle partnere i fire europæiske lande. Projektet er finansieret af EU med ca. 18,7 mio. kr. og løber over tre år (2012-2015). Aalborg Universitet koordinerer og administrerer projektet. Den videnskabelige del af projektet ledes af Kim G. Larsen fra Datalogisk Institut, Aalborg Universitet og den administrative ledelse varetages af Anne R. Bock, der ligeledes har ydet essentiel støtte i ansøgningsprocessen og med de, til tider,

komplexerede og omfattende EU-regler og -processer.

- Det kan være en tung proces, så derfor er det også vigtigt med opbakning og assistance undervejs, men det giver samtidig nogle utrolige muligheder at kunne hente EU-midler til vores forskning, konstaterer Kim G. Larsen.

Pengene stammer fra programmet Future

// Mange mikroprocessorer er lavet med høj ydelse som det primære formål, men med det følger et højt strømforbrug. Derfor er det vigtigt at udvikle teknologien med et lavere strømforbrug,

Emerging Technologies, og der er tale om grundforskning, hvor den lige vej til nye produkter ikke er klart tegnet op med hvide striber. Men der er store perspektiver i forskningen, som kan få betydning for mange af de produkter, som vi benytter i dagligdagen.

Mikroprocessorer i dagligdagen

Langt størstedelen af de mikroprocessorer, der produceres i dag, bruges i såkaldte indlejrede systemer. Indlejrede systemer er typisk apparater med "intelligent funktionalitet", der kræver en indbygget mikroprocessor til overvågning, kontrol og kommunikation. Typiske eksempler på sådanne systemer i nærmiljøet kan være alt fra den nye digitale el-måler, der lige nu sættes op i alle husstande, over smartphones til termostater, køleskabe og biler.

Udover husholdningselektronik kan indlejrede systemer findes overalt i industrianlæg f.eks. til styring af industri-robotter og processer, og de spiller en afgørende rolle i moderne telekommunikation, ikke mindst til kontrol og brug af satellitter. Netop satellitter spiller også en væsentlig rolle i SENSATION-projektet, hvor den aalborgensiske virksomhed GOMSpace, er en af industripartnere. Virksomheden designer, udvikler og sælger

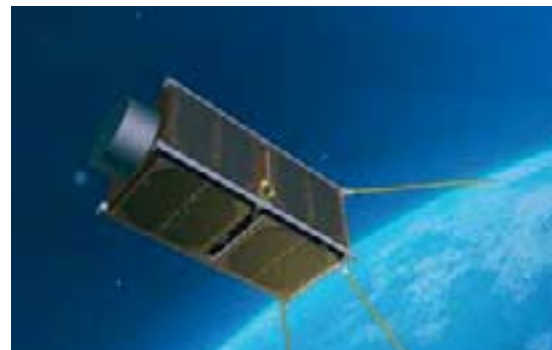
såkaldte nanosatellitter, der er små satellitter som kun koster en brøkdelen af en "rigtig" satellit at fremstille.

- For satellitter er det afgørende at kontrol-softwaren ombord på satellitten er i stand til at opnå så lang en levetid som muligt for satellittens batterier ved at sikre optimal brug og opladning af batterierne, f.eks. gennem solpaneler, forklarer Kim G. Larsen.

Lavere energiforbrug

At sikre optimal udnyttelse af batterier eller andre energiresourcer er ikke kun vigtigt for satellitter. Indlejrede systemer er ofte karakteriseret ved at skulle fungere pålideligt og uden vedligehold igennem længere perioder, ofte i omgivelser hvor der er begrænset adgang til nødvendige ressourcer, ikke mindst strøm.

- Tænk igen på mobiltelefonen. Vi kender alle situationen, hvor mobilen løber tør for strøm i situationer, hvor man ikke så nemt kan lade den op. Mange mikroprocessorer er lavet med høj ydelse som det primære formål, men med det følger et højt strømforbrug. Derfor er det vigtigt at udvikle teknologien med et lavere strømforbrug, forklarer Kim G. Larsen.

FAKTA OM SENSATION-PROJEKTET

I de kommende år vil der blive udviklet og produceret mikroprocessorer med et langt større fokus på at mindske energiforbruget. I SENSATION-projektet arbejdes der med udvikling af metoder, teknikker og

software-værktøjer til design og udvikling af indlejrede systemer med lavt energiforbrug og bedre mulighed løbende og kontinuerlig styring af energiforbruget og dermed bedre tilpasning til aktuelle opgaver.

THE ACT OF KILLING

CREATIVE EUROPE 2014-2020

Creative Europe er med et budget på 1,4 mia. EUR den kulturelle og kreative sektors program frem til 2020. Under Creative Europe ligger MEDIA-delfprogrammet, som støtter film, spil, publikumsudvikling, distribution og nye markedsføringsinitiativer. I 2013 blev dansk film støttet med 36 mio. kr. fra EU's kulturprogram.
www.etkreativteuropa.eu

18

THE ACT OF KILLING (2012)

Præmiere 7. november 2012. Instruktør: Joshua Oppenheimer. Medinstruktører: Christine Cynn, Anonym Danmark/Norge/England 2012. Producer: Signe Byrge, Final Cut For Real. Filmen vandt en Robert for bedste dokumentar og en European Film Award og en BAFTA i samme kategori - for kun at nævne nogle få. Derudover var den nomineret til en Oscar. www.actofkilling.com

THE ACT OF KILLING

- kunsten at få EU-støtte

» Når instruktør Joshua Oppenheimer og producer Signe Byrge fortæller om tilblivelsen af den Oscar-nominerede dokumentar *The Act of Killing* er det med en selvfølgelighed, der overbeviser tilskueren om, at denne film fra start har haft et større ambitionsniveau end kunstnerisk tilfredshed. *The Act of Killing* vil forandre forestillinger hos mennesker og den vil genskrive historien. Den vil forene et forskningsprojekt med dokumentarfilmens vide distributionsmuligheder. Successen er håndgribelig. En succes, hvis bidrag først og fremmest er af menneskelig karakter, hvor folkemordere bliver stillet til regnskab og ofrene bliver anerkendt. Men *Act of Killing* er også en dansk succes i EU's MEDIA-program med tildeelt produktionsstøtte.

The Act of Killing handler om uretfærdighed og mordernes sejrsceremonier ind i historieboerne. Den handler om et samfund, som hylder de mænd, der står bag folkemordene i Indonesien i 1960'erne med en aura af triumf og storhed.

Morderne har vundet, og har i de efterfølgende årtier bygget et samfund, hvor gangstere er målestok for ro og orden og godt og ondt. I modsætning til for eksempel folkemordene i Rwanda, Burma (i dag Myanmar) eller nazisternes Holocaust er forbrydelserne i Indonesien aldrig blevet anerkendt af det internationale samfund og dermed er der ikke gennemtvunget sanktioner mod det indonesiske styre. Og dét er instruktør Joshua Oppenheimers agenda – at kræve retfærdighed og bringe den sandfærdige indonesiske historie frem i samtidens bevidsthed.

The Act of Killing er som skåret ud af idégrundlaget bag EU's støtteprogram for Kultur og Media. Dokumentaren er et fredsbevarende og fredsopbyggende projekt, den vil stille de ansvarlige til ansvar og dermed forhindre historiens gentagelse og den beskytter minoriteten og udfolder sig fra dennes perspektiv.

Rent teknisk gør den også det rigtige – filmen er produceret på tværs af lande med bidrag fra Danmark, Norge og England, den er nyskabende for sin genre og den har et enormt distributionspotentiale, hvilket for længst er opfyldt med internationale nomineringer og visninger på samtlige kontinenter.

Den danske Mediadesk på Det Danske Filminstitut var med og ydede vejledning i hele ansøgningsprocessen om at opnå EU-støtte. Producer Signe Byrge forklarer:

- Den økonomiske opbakning var rigtig vigtig, for det var et stort og langvarigt projekt. Også netværket af tv-stationer, der bakkede op om filmen var virkelig vigtigt, og det er dette netværk vi arbejder videre med i forhold til den næste film vi er ved at færdiggøre fra Indonesien. Vi fik Media Broadcast støtte på basis af TV-tilsagn fra Danmark, Norge, Sverige, Finland, UK, Holland og Tyskland/Frankrig gennem ZDF Arte, samt polsk distribution via Against Gravity. Derudover fik vi fin opbakning fra Mediadesken hele vejen gennem processen, også da vi søgte om støtte til de europæiske distributører af filmen senere i forløbet.

Fremtidspotentialet for film og forskning
Hvad holdet bag *Act of Killing* har præsteret, er i et bredere perspektiv et eksempel på, hvor dansk dokumentar kan bevæge sig hen i fremtiden. Ambitionen er naturligvis altid at skabe vedkommende og aktuelle dokumentarer – men set fra en dansk kontekst i det store EU perspektiv ligger der også en

ambition om, at endnu større summer af EU-støtte falder på dansk jord. Creative Europe Danmark og Det Danske Filminstitut forsøger at udforske dette endnu ikke fuldt udnyttede potentiale, der ligger i samarbejdet mellem forskere og dokumentarfilminstruktører og producere. Det konkrete formål med et sådan pilotprojekt er at skabe mere interesse og viden om Horizon2020 programmet, og dermed på sigt forhåbentligt øge hjemtagningen af støttekroner til Danmark. Det indholdsmæssige formål er at nytænke forskningsformidling i andre baner end skrevne rapporter og indleverede papers.

Forskningen har i sig selv en interesse i at nå bredere ud med sine resultater end det i mange projekter er tilfældet. De danske forskningsresultater, hvad enten det er indenfor humaniora, naturvidenskab, samfundsvidenskab, geografi eller fysik har en almen samfundsinteresse. Og denne brede distribution og almene oplysning er *The Act of Killing* et rigtig godt eksempel på.

Virksomhed revolutionerer spildevandsrensning

En revolutionerende opfindelse gør traditionelle spildevandsanlæg op til 25 gange mere energi-effektive og nedsætter omkostningerne med op til 40 % på hele processen. Det skyldes både store energibesparelser og muligheden for at fremstille gødning ved opsamling af ammonium. Opfindelsen har været undervejs i

mange år, men nu er gennembruddet sket, fortæller 73-årig opfinder Karsten Poulsen. Projektet har blandt andet fået ca. 7,5 mio. kr. fra EU til udvikling og forskning.

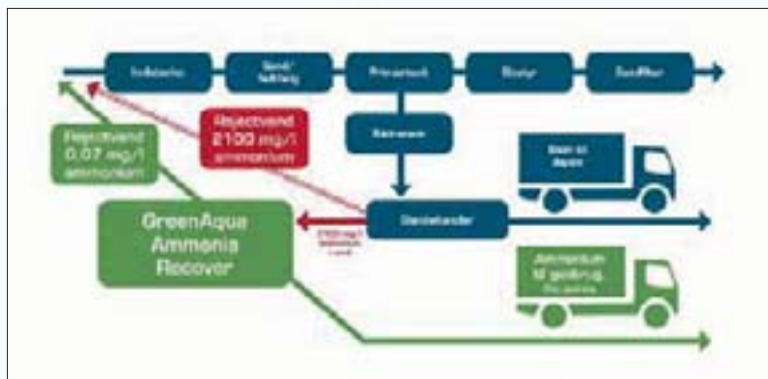
» Teknologien til at udskille ammonium ved spildevandsrensning har eksisteret siden 1940'erne, men som noget nyt kan op til 90 % af ammoniumindholdet nu både fraskilles, opsamles og opvarmes, hvorved der fremstil-

les et gødningsmiddel, som kan anvendes i industrien eller i landbruget:

- Vi har her at gøre med et projekt, som er helt unikt, fordi der er så fantastiske perspektiver i det både miljømæssigt og samfundsøkonomisk. At EU har valgt at kaste så mange penge efter at få gjort projektet helt færdigt vidner om, at det er værd at investere i, og at der er tale om

KORT OM PROCESSEN

1. Magnesiumfosfat tilsættes og danner struvit (magnesiumammoniumfosfat)
2. Struvit opvarmes, og dampen opsamles
3. Damp og kvælstof indblæses i et vandbad
4. Vandbadet opsamler kvælstof, som anvendes til gødning

en teknologi, som på længere sigt fuldstændig kan revolutionere den måde, man behandler spildevand på, siger projektkonsulent Catharina Vinther Engqvist fra Norddanmarks EU-kontor, som har spillet en afgørende rolle i at få ansøgningen af sted til EU og dermed få hentet penge til Hobro.

De godt 7,5 mio. kr., som det såkaldte NUTREC-projekt har fået tilsagn om fra EU, bliver udbetalt i to omgange over 30 mdr. og skal anvendes til at finjustere anlægget, så det bliver optimeret i forhold til driftsikkerhed og effektivitet.

Allerede i 2014 forventer man, at et anlæg kan markedsføres under navnet GreenAqua Solutions, og man er allerede nu i dialog med renselanlæg, som ønsker at optimere spildevandsrensningen med et anlæg fra GreenAqua Solutions.

Det forventes, at anlægget også snart vil kunne eksporteres til i første omgang andre EU-lande for eksempel Tyskland, som allerede har en velfungerende struktur for spildevandsrensning.

Processen sparer energi

Opfinder Karsten Poulsen tog allerede for 15

år siden patent på sin metode til biologisk at udskille ammonium fra spildevand, men har nu også fundet en metode, så ammoniummet kan opsamles i stedet for at frigives som kvælstof. I princippet opnås dermed et CO₂-frit rensningsanlæg.

- Ved at anvende denne metode gør vi spildevandet til en ressource og sparer samtidig energi, kemikalier og dermed omkostninger forbundet med rensningen af spildevandet. I traditionelle renselanlæg bliver ammoniak normalt reduceret til kvælstof, som sendes tilbage til luften, forklarer Karsten Poulsen og fortsætter:

- Når vi med vores metode både sparer energi ved selve processen i rensningsanlægget og samtidig slipper for, at ammonium frigives som kvælstof i luften, så betyder det samlet set, at vi bruger 25 gange mindre energi på processerne, siger han.

Status på projektet pt. er, at anlægget er patenteret. Et pilotanlæg er i dag i drift hos Mariagerfjord Vand.

EU-DK SUPPORTS ROLLE

Hjælpen til Green Aqua Solutions projektskrivning er sket igennem projektet Strategisk Investerings Program, hvor Væksthus Nordjylland, Aalborg Universitet og Norddanmarks EU-Kontor arbejder sammen om at opkvalificere de nordjyske virksomheders innovationspotentiale i forhold til nationale og internationale udviklingsprogrammer. Projektet er støttet af Region Nordjylland og den Europæiske fond for regional udvikling samt EU's FP7-program (forskning og udvikling).

Omsætning banket i vejret hos Hvalsø-virksomhed efter EU-projekt

22

» InnospeXion, der beskæftiger 14 ansatte i Hvalsø, henter 70 procent af omsætningen fra et produkt, som virksomheden udviklede i et EU-projekt. Direktør Jørgen Rheinländer fremhæver muligheden for at skabe forretningskontakter uden for Danmark som en af de store fordele ved at søge EU-støtte.

Når du sætter tænderne i et stykke torsk, der er helt fri for ben, så er det måske Jørgen Rheinländer og hans kolleger i Hvalsø, du skal sende en venlig tanke.

Jørgen Rheinländers virksomhed, InnospeXion, sælger røntgenudstyr til fiskeproducenter og andre madproducenter, der kan finde fiskeben, utætheder i dåser og pakker og sikre kvaliteten af produkter.

- Der ligger rigtig mange penge i at bruge

vores lavenergirøntgen, fordi du så kan styre en proces, hvor du smider det ud, der ikke virker, forklarer Jørgen Rheinländer, direktør og ejer af InnospeXion.

Den avancerede teknologi bag er udviklet som led i et EU-projekt i 2005-2007 under det daværende forskningsprogram FP6, og omkring 70 procent af virksomhedens omsætning på 17 millioner kroner i 2013 kommer fra denne teknologi. Det er denne type projekter, som Vækstforum Sjælland og ZealandDenmark EU Office som led i TIPS-projektet arbejder på at skaffe flere af til Region Sjælland.

Bedre end at gå i banken

- Det er ikke muligt for små virksomheder at låne så mange penge i banken til udvikling, så der har EU været med til at finansiere vores udvikling, siger direktøren.

InnospeXion har både hentet støtte til innovation hos EU og statslige ordninger. Der er fordele og ulemper ved begge løsninger.

- Den primære fordel ved EU er det internationale samarbejde, fordi de skaber nye forretningsrelationer. Vi er et relativt lille land, og med de produkter, vi har her, så skal vi ud over landets grænser, og der åbner EU-projekter salgsmuligheder inden for og uden for EU, forklarer Jørgen Rheinländer.

Allerede fra starten af EU-projektet havde Jørgen Rheinländer som mål at skabe en salgssucces med sit nye projekt. Så derfor fik han blandt andet en korkproducent, der havde brug for at sikre deres korkpropper til champagner, som partner.

- Det er lidt kedeligt, hvis du åbner en flaske bobler, der er helt flad, griner Jørgen Rheinländer.

Samarbejdet var en succes. I 2007 købte producenten en lavenergirøntgenmaskine af InnospeXion. Siden er salget blot steget.

Dokumentationskrav ingen hæmsko

Jørgen Rheinländer mener ikke, at bureau-

FAKTA OM INNOSPEXION

InnospeXion har 14 ansatte, især fysikere og ingeniører, der har deres gang i Hvalsø i Lejre Kommune. Virksomhedens omsætning var på godt 17 millioner kroner i 2013. 70 procent kommer fra et lavenergigrøntgen, som virksomheden udviklede som led i et EU-projekt

i 2005-2007. Dagbladet Børsen udnævnte sidste år InnospeXion til Gazelle-virksomhed. InnospeXions kunder er eksempelvis farmaindustrien, store chokolade- og slikfabrikker, fiskeproducenter og København Fur. Find mere information på innospexion.dk.

krati og regler har været et problem for ham.

- Jeg kan se, at der er mange, der stejler over underlige regler og dokumentationskrav. Det er der mange, der ikke kan håndtere, men jeg har ikke oplevet det som hæmsko. Det er nok en god ide at have nogen, der er akademisk funderet til at styre projektet, mener Jørgen Rheinländer.

Til gengæld er det selve projektmålet og partnersammensætningen, der

kan skabe hindringer for de store salgssucces'er, vurderer han.

- Vi har deltaget i projekter, hvor partnerne i bund og grund ikke har haft fælles opfattelse af, hvor projektet skulle hen; hvor målsætningen ikke har været god nok fra starten. Det kommercielle aspekt har været for diffust, forklarer Jørgen Rheinländer.

EU DK SUPPORT

eu.support.dk

Uddannelses- og
Forskningsministeriet
—
Styrelsen for Forskning og Innovation

Business Support at Your Doorstep

Europa-
Kommissionen